

Motion till riksdagen 2025/26:460

av Cecilia Engström (KD)

Förbättrade förutsättningar för hälsosamma matvanor bland barn och unga

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att underlätta konsumtionen av frukt och grönsaker, särskilt bland barn och unga, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En näringsrik och balanserad kost är avgörande för att främja hälsa och förebygga sjukdomar. Trots tydliga kostråd från Livsmedelsverket visar Pep-rapporten 2024 (Generation Pep, Pep-rapport 2024) att intaget av frukt, grönsaker och fisk bland barn och unga ligger långt under de rekommenderade nivåerna. Detta är oroande med tanke på den viktiga roll som dessa livsmedel spelar för att förebygga övervikt, fetma, hjärt-kärlsjukdomar och andra kroniska sjukdomar.

Utvecklingen är oroande. Ohälsosamma matvanor är en av de största riskfaktorerna för sjukdom och förtida död i Sverige. Enligt Handlingsplan för hälsosamma matvanor (Folkhälsa för alla, Handlingsplan för hälsosamma matvanor, 2024) kan omkring 14 000 dödsfall årligen – motsvarande cirka 15 procent av alla dödsfall i landet – kopplas till ohälsosamma matvanor. Därtill uppskattas kostnaderna för övervikt och fetmarelaterade sjukdomar till omkring 125 miljarder kronor per år.

Handlingsplanen lyfter fram ett antal åtgärder som kan bidra till en positiv förändring. Bland dessa märks bland annat förslag om att ta bort momsen på frukt och grönt, införa reklamförbud för ohälsosamma livsmedel riktade till barn, obligatorisk märkning av livsmedel, genomförande av ett saltsänkingsprogram samt riktlinjer för försäljning av hälsosam mat i miljöer där barn vistas.

Regeringen har nyligen föreslagit en sänkning av livsmedelsmomsen från 12 till 6 procent, som ska träda i kraft 1 april 2026. Det är ett viktigt steg för att lindra de ökade matkostnaderna för hushållen. Men sänkningen omfattar alla livsmedel, även

ohälsosamma alternativ, och riskerar därmed att få begränsad effekt på barns och ungas kostvanor. För att på allvar främja en förbättrad folkhälsa krävs riktade åtgärder som gör det mer ekonomiskt fördelaktigt att välja frukt, grönsaker och fisk.

Mot bakgrund av den allvarliga utvecklingen och de stora samhällskostnaderna finns det starka skäl att vidta åtgärder för att göra hälsosamma livsmedel mer tillgängliga och prisvärda, inte minst för barn och unga.

Cecilia Engström (KD)